

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 10 April 1887. N°. 485.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de gebouweerden verzonden. Blijfsagen van medewerkers, ingezonden stukken en alies wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseeren aan de REDACTIE, Abonnementen en Advertentiën aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Warmoesstraat 106, Amsterdam.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden / 1.20. Afzonderlijker nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. in en van het Bureau, Warmoesstraat 106, te Amsterdam. Advertentiën: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elken regel meer 15 Cent. Auvragen en vermelding van liefdegaven en Verlagen van Vereenigingen 10 Ct. per regel.

„Uitermate verhoogd!“

[AABCHIEPST.]

Daarom heeft hem ook God uitermate verhoogd, Filipp. 2:9.

Ons Paascheest heet naar Pascha, een woord van oud-Hebreeuwschen oorsprong, dat eigenlijk „voor den dag komen“, „doorbreken“, „er uitkomen“ beteekent. Als het donker aan het zwerk is en somber, en eindelijk de zon door de wolken breekt, dan is dat komen der lente en met die lente van het lieflijk licht, een Pascha aan het firmament. En als de aarde zwart en grauw en donker zag, en eindelijk spruit het groene gras uit en lichten de bloemstengels hun kellekes en knopjes omhoog, dan is dat een Pascha voor de natuur op aarde. Pascha is als het omgaat, als het anders wordt, als het er door komt. En zoo kreeg ook Israël in Egypte zijn Pascha; want van dit „omgaan“ kwam ook de zin van „voorbijgaan.“ Toen de worgengel al Egyptes beste zonen sloeg, maar de huizen van Godes heilig volk voorbijging. Ook een lichtpunt te midden der donkerheid. Bloemknopjes die te midden van deze doodsalici het hoofd opebuden. Verschoond, gered, gekoesterd worden. Pascha is te midden van de schaduw des Doods met volle teugen indrinken de Ontfermingen van zijn God.

En zoo nu ging dit Pascha van Gods oude volk ook op ons in de bedeeeling des Nieuwen Verbonds over. Niet formeel letterlijk, niet koud-notarieel, niet bekrompen en enghartig, dat ge van woerde tot woerde in ons Pascha elk stuk en deel zoudt moeten aanwijzen van wat eertijds in Israëls Pascha schitterde.

Zoo knutselt de mensch, maar zoo scheidt de Heere het niet in zijn majesteit.

Bij Hem in zijn mogendheden is het al één rijke goddelijke gedachte, die in het Pascha van het firmament, en in het Pascha der weer uitspruitende aarde, en in het Pascha van het ontkomende Israël, en in het Pascha van Immanuel, en in ons Paschavieren, en eens in ons hemelsch Pascha, als de graven zullen geopend worden, zich uitspreekt.

Het al één goddelijk-rijke gedachte van licht uit donkerheid, van leven uit den dood, van koesterende warmte die indringt in wat verstorven lag en bevroor. Als de dood komt om te vernielen, komt de Almacht der liefde Gods om te verschoonen, of, ging het in den dood, uit den dood weer op te halen. Het is God, de bron van licht en leven, en die daarom tegen vloek en dood en verderving ingaat. En zoo komt de zon door de wolken breken en verkondigt zijn glorie, en spruit het gewas uit de aarde weer uit en profeteert verrijzenis, en spaart de worgengel in Egypte en doet aan den angst van den dood ontkomen, en komt Immanuel op den derden dag ten grave uit en triomfeert over den dood als overwinnaar, en zoo ook zal het eens Pascha Gods voor al Gods kinderen zijn, als de Dood voor altoos gedood wordt en er geen nacht en geen verwijnen en geen sterven meer zal zijn!

Maar hoe ontstond dan het verdonkerend vloers in het zwerk, dat de zon schuilen ging? En vanwaar kwam dan het grauwe doodskleed over de aarde, dat alle bloem verwelkte en verdorde elk blad? En waarom zat Israël dan zwart geworden bij den ticheloven neder? En waartoe moest dan de

Christus tot in den kuil nederdalen? En waarom gaan nu nog al Gods verkorenen binnen door de poort des Doods?

Is dan die Dood, is die Donkerheid, is die Dorheid een macht tegenover God, den Heere? Buiten Hem om, zonder zijn toedoen, tegen Hem over in zijn eigen schepping ontstaan?

Dit kan niet. Maar, de Heere roept het zoo doordringend allen kinderen der menschen toe: Ik dood en Ik maak levend; Ik doe in den kuil nederdalen en weer opkomen, Ik de Heere doe het al.

Er is geen donkerheid of Hij heeft gewild dat het donker zou worden; er is geen sombere grauweheid der verdorring of Hij nam den geur en de kleur van de bloeiende frischheid weg; er kon in Egypte niets versmoord, of Hij had een worgengel gezonden; niets stierf ooit, of Hij de Heere wilde dat het sterven zou.

Eens heeft alles gebloeid. Eens blonk alles. Eens tierde het al in glans en levensgloed. En toen is het van zijn bloem ontdaan. Toen is het dof gemaakt. Toen is het in de windselen des doods gewonden. En dat was zijn werk.

Hij deed het, de Heere HEERE! Hij „die arm maakt en rijk; die vernedert, ook verhoogt Hij; wat de grondvesten des aardrijks zijn zijns, en Hij heeft de wereld daarop gezet.“

En daarom Paschen, dat is niet dat Hij, uw God, den dood en de dorheid en de donkerheid vond, en er nu licht en glans en leven in storte. Maar dit, dat Hij eerst zelf dien dood, die dorheid en die donkerheid uitgoot, en dat Hij nu, in zijn ondoorgrondelijk erbarmen, die dorheid weer in bloeiende frischheid, die donkerheid in lichtglans, dien dood in het leven verkeert.

Er is geen verhooging, of eerst had Hij vernedert.

En dit nu is het ook bij Jezus' verrijzen. Ook hier is niet oorzaak, dat Cajaphas voor Jezus den dood eischte en Pilatus hem ombracht, en dat nu God de Heere hier tegen inging, en hem uitredde. Neen, maar dit, dat Immanuel eerst door God zelven vernederd werd, en nu door dien zelfden God die hem eerst vernederde, uitermate werd verhoogd.

Paschen zegt u niet, dat God uit den hemel neerzag, hoe zijn lieve Zoon in het graf lag besloten, en daarom een engel zond, om dat graf weer te ontsluiten. Neen, Paschen is iets veel hoogers en rijkers. Paschen zegt u, dat hij, uw Middelaar, door Gods eigen bestel in dien dood was ingedragen, en nu door die zelfde oneindige Majesteit die er hem inwierp, weer volkomenlijk uit dien dood werd opgebracht, nu in alles overtreffende verhooging.

Met Paschen ziet ge den wil van uw God koninklijk heerschen, eerst omverpend, dan oprichtend, eerst vernederend, dan verhoogend, en onder dien storm die wild door het woud trekt, dat u de angst in de ziel slaat, alsof alles vergaat en op enkel verwoesting zal uitloopen, heerlijk triomferen de albeschikkende, alles terrecht brengende, alles reddende Liede van uw God.

Want al wat er van nederwerping en wederoprichting dusver gezien was, het is nog slechts profetie en aanduiding geweest van deze allerdiepste nederwerping van Messias tot in de diepte der helle, maar dan ook van de uitermate treflijke verhooging van Immanuel tot in de hemelsche heerlijkheid.

Al dat andere nederwerpen en verhoogen hing saam met deze Vernedering en deze Verhooging.

Maar terwijl al het andere u slechts het voorspel bood, is hier het eigenlijke, het wezenlijke drama der goddelijke Almachtigheid gezien. Wat het is als God neerwerpt en vernedert, en zoo ook wat het is als God weer opricht en uitermate verhoogt, is hier eerst, is aan den Christus, is in Immanuel getoond.

Er was samenhang tusschen al dat neerwerpen van voorheen en daarna, en dat nederwerpen tot in de diepte der helle van den Messias.

Dat moest wel. Anders verstaat ge het ook niet. Dan is er voor dat neerwerpen van den Messias geen oorzaak. Waarom toch zou God de Heere hem hebben neergeworpen? Hem, den eenigen dien Hij liefhad! Het gansch onnoozel en onbevlekkelijk Lam!

En te zeggen: „Cajaphas deed het, en Pilatus deed het, en Satan deed het“, baat u niet; want dat is wel zoo; maar als de Vader het niet gewild, het niet bedoeld, het niet verordeneerd had, ach, arme! wat zou een Judas of Cajaphas, wat zou Pilatus of Satan hebben vermocht?

En daarom de belijdenis moet ons vlot en gul van de lippen: „Hij heeft hem krank gemaakt.“ „Het behaagde den Heere, hem te verbijzelen.“ En daarom, en daarom alleen zok hij neder in verderfenis. Niet 'smenschen daad, maar 's Heeren doen moet hier aangezien.

Hij, Hij was het, die den Zoon des welbehagens alzoef vernedert. En dit nu verstaat ge niet buiten den samenhang met al het schepsel en met allen toorn waarmee God de Heere zijn zondig creatuur neerwerpt.

Daar kunt ge geen oplossing voor vinden, of ge moet er een oog voor hebben, hoe die Immanuel met den arm zijner eeuwige ontfermingen dien van God vervallen zondaar aan zijn borst klemt.

Ja, daar kan uw ziel niet in rusten, of het moet u zelve door meer dan vleesch en bloed geopenbaard zijn, hoe die Borg, die Goel, met u, o, verloren, aan zijn hart geklemd, in dien eeuwigen dood is ingeworpen, om er met u in de armen uit op te komen.

Pascha, dat is de stengel die zich weer opepuert met den bloemkelt.

Pascha, dat is Christus die terugkeert met zijn verlost en als buit.

De dood van Jezus was wezenlijk de dood geweest.

Zijn ziel was ontbonden van zijn lichaam. De scheiding was ingetreden. En al de verschrikking des doods was op hem gekomen.

Hier was geen schijn van dood, maar was de dood inderdaad en waarheid. Het water en het bloed heeft het betuigd. En ook hier is niet een dood met verzachting, maar een dood met alle vervaarnis. Duzend dooden als in één sterven saamgeworpen. En door den dood weder neergeworpen en overmand.

Ja, meer nog, dit neerwerpen in den dood ging nog dieper dan het steenen graf, het klonk door dit sterven en het drong door tot in de diepte van den kuil en daaronder van de plaats der verschrikking; want er was in dit sterven ook een *Lama Sabach-tani*; en als de ziel niet maar gescheiden wordt van het lichaam, maar er is ook een gescheiden worden van God, de bron van

het leven, dan is iets van den eeuwigen dood, van den dood in zijn oneindige diepte, van al de verlorenheid en de afgrijzing en de ontzetting die er op den bodem zelf van het zwerk van den dood ligt.

„Heere, Gij zult mijne ziel in de hel niet verlaten, Gij zult niet toelaten dat uw Heilige de verderving zie!“ had de Messias op Davids lippen vanouds reeds gezongen.

En zoo wierd hij omklemd, en ging hij gevangen, en sloeg de dood de armen zijner verderving om hem.

En dat liet de Heere hem doen. Hij liet het niet slechts toe, maar het behaagde Hem alsoo den Immanuel te verbijzelen; totdat het Pascha doorbrak, en toen schoot het wonderlijk licht van zijn vertroostend aangezicht weer door de wolken.

En toen heeft Hij hem uitermate zeer verhoogd.

Ge begrijpt, niet de Zone van God stierf, Hoe zou die heerlijke Tweede persoon in de Drieenheid, die al de goddelijke wezenheid met den Vader en den Heiligen Geest eeuwig deelachtig was en is en blijft, hoe zou die ooit gestorven zijn, ooit geleden hebben, ooit in kracht verminderd zijn of verdonkerd in glans.

Neen, de dood kon zijn vingeren niet tot in de goddelijke natuur des Heeren laten dringen, maar had alleen vat op zijn menschheid.

Voor den Zoon van God als zoodanig is dus alle Pascha ondenkbaar. Waar geen vermindering is, is ook geen toeneming. Wat niet stierf, staat niet op.

En zoo voelt ge dan vanze', hoe dan ook die verhooging niet deze goddelijke natuur rijzen deed. Die is oneindig en eeuwiglijk volmaakt en kan dus niet rijzen, en kan niet verhoogd worden. Daar komt niet bij, en daar komt geen glorie aan toe.

Die schittert in eeuwig ongetande majesteit en luister.

Maar wel hij was naar zijn menschheid in de verschrikking en in den dood geworpen, en kan hij dus ook naar zijn menschheid weer opgewekt en verhoogd. Een verhooging en weeroprichting, die wel ook het recht en de eere en het zelfbesef van den Zoon van God raakte, omdat het zijn menschheid was, die vernederd, en wederom zijn menschheid die uitermate verhoogd werd; maar dan toch zoo altijd, dat zijn God-zijn en het goddelijke in hem, naar wezen en vermogen en majesteit, noch vermindering noch vermeerdering smaakt.

En zoo kwam dus Pascha ook voor Immanuel.

Alles was nu in de vernedering gegaan. Hij was nu vertreden en verraden, bespuwd en bespot, geslagen ten bloede toe en toen in zijn bloed aan den kruispaal genageld. En toen was Satan losgekomen, en de Dood had zich opgemaakt, en zoals gieren op het slagveld op een gewonden held neerstrijken, zoo streken Dood en Duivel op Golgotha neer, om het licht uit dat oog te verduisteren, om te maken dat die mond niet meer sprak.

Duisternis was om hem getogen. Donkerheid had het alles als een vloers bedekt. En toen knakte de Dood hem, dat het hoofd neerzag. En toen namen ze hem af, en ging het met hem in de donkerheid van het grauwe graf.

o, Die doodsweeën, die schriklijke zielsmarten, dat verbijzeld worden van den Messias.

Maar daarom komt er dan nu ook Pascha!

En zie, nu scheuren ook hier de wolken

van Gods toorn en het lieflijk licht breekt door. En het tarwegraan dat in de aarde viel en stierf brengt vrucht voort. En er daagt leven, en er schittert glans en er komt glorie.

En nu is het uit met de vernedering. „De Dood heerscht niet meer over hem.“ Wat hij eenmaal gestorven is, dat is hij der zonde gestorven. Maar wat hij nu leeft, leeft hij Gode.

En nu gaat dat Pascha door. Want bij die geopende grafwewelen is nog slechts de aanvang dezer verhooging.

Naar hij diep zonk, zal ook zijn verhooging uitermate heerlijk zijn.

Zonk hij weg tot in de diepte der hel, hij zal ook tot in de hemelen toe verhoogd worden.

Zie het als de engel in het blinkend kleed van zijn verrijzenis jubelt. Zie het als hij straks opvaart alle hemelen door.

Zie het in geestelijke verrukking, als ge hem, den Eénigen, in zijn glorie daarboven ziet zitten.

En eens zult gij het zien, als hij op de wolken komt.

Kom, Heere Jezus, Maranatha!

En, God zij lof, nu is er ook bij deze verhooging samenhang.

Samenhang met Gods kerke; samenhang met Gods geschapen heiligen; samenhang met al de lieve kinderen Gods. Want omklemd hij die met de armen van eeuwige ontferming toen hij zich in den dood wierp; en bleef hij te omklemmen toen hij in den dood nederlag; ze lagen nog aan zijn hart geklemd toen hij uit den dood weer opkwam.

Zie het, o, kerke Gods, niet Immanuel alleen, maar Messias met zijn kerke komt weer op uit den Dood.

Ja, wat meer zegt.

Als hij dan nu verhoogd wordt, en uitermate zeer verhoogd, en hij vaart straks op met zijn buit, en hij baadt zich in de vrucht van het verlossingswerk, en hij jubelt in het volheerlijk loon van zijn kruisverdiensten, dan is die vrucht en dat loon niet voor hem; want wat zou aan zijn glorie, aan de glorie van den Zoon van God worden toegevoegd.

Neen, maar dan is dat al voor u, zijn verlost! Voor zijn bruid! Voor de kerke die hem van den Vader gegeven is!

Dan is zijn Pascha uw Pascha!

En dan maakt hij het, nu nog uit den hemel, dat er ook voor zijn verlost en op aarde op den Paschmorgen licht breekt door de donkerheid, vreugdeolief komt voor treurigheid, en dat het graf van hun hart weer open gaat, en er een ritselen des levens wordt vernomen.

Hallelujah! Immanuel leef!

KUYPER.

„Wonderbaarlijk omlaag gedaald.“

[GOEDE VRIJDAG.]

Hare onreinheid is in hare zinnen, zij heeft niet gedacht aan haar uiterste; daarom is zij wonderbaarlijk omlaag gedaald, zij heeft geen trooster, Heere! zie mijne ellende aan, want de vloed maakt zich groot. (Klaagl. 1: 9.)

Op den weg naar Emmaus ontvingen Lukas en Cleopas een onderwijzing van hun Heer, die al Gods kinderen hun benijden.

o, Hoe zou onze ziel één en al gehoor zijn geweest, als we zelve het eens van zijn lippen

zijne verklaring, dat gelooven en twijfelen niet samen kunnen bestaan.

De uitlegging van het woord *brood* in Matth. 6: 11 voor geestelijk brood noemen de afgevaardigden onwaar.

Ook het antwoord op de zesde vraag, of het bidden om regen, vruchtbaarheid enz. na de predicatie, gegrond op Gods Woord aan te bevelen was, hielden de afgevaardigden voor strijdig met zijn eigen woorden, in de schuit gesproken, en de bijvoeging „als het slechts is om God te verheerlijken“ overbodig, daar alle gebeden tot Gods eer moeten zijn.

Eindelijk merkten de gedeputeerden tegen Stroobants antwoord op de vraag: Of iemand, die niet ten volle verzekerd is van zijne verzoening, niet mag bidden, dat het goed is, maar niet te rijmen met zijn woord: die twijfelt liegt.

De Algemeene Genade.

Volgens Stroobant is er geen algemeene verzoening; maar waarom weigert hij teksten als Matth. 7: 12, 13; Matth. 20: 16; Matth. 12: 14 hierbij aan te halen? Over de vraag of weinigen of velen zalig worden, wil Stroobant zich niet uitlaten. De Schrift doet dit wel in Matth. 7 enz. merken de afgevaardigden op.

DE GAAY FORTMAN.

Jets over het Antinomianisme in de 17e eeuw.

XXI.

DE THEOLOGISCHE STUKKEN.

Lang genoeg had de Classis zich nu bezig gehouden met de feiten en gesprekken, van welke Ds. Stroobant beschuldigd was. Het werd nu meer dan tijd de leerpunten onder de oogen te zien, tenzij de beschuldigde voldoende bekentenis van schuld wilde afleggen. Daar hij hierop nog geen plan had te antwoorden, ontvingen de afgevaardigden voor deze zaak op de vergadering van 9 Febr. 1690 het woord.

Hun taak was, om te rapporteeren, wat zij dachten van Stroobants antwoorden op hunne leerstellige vragen. Voortaf lieten zij zes consideratiën voorafgaan.

1. Is Stroobant in zijn antwoord in strijd met zijne voorafgaande, door getuigen gestaafde, uitspraken?
2. Heeft hij tot nu toe zich niet te soveel onwaarheden en bedekseln der schande beholpen?
3. Is zijne orthodoxe verklaring (in zijn antwoord) in strijd met zijne vorige verklaring „in 't bijwezen van DD. Schoores en Ds. Hulsius en van mij op den 7 October

1689 over de plaate Mth. 7: 13, 14 sonneclaar gebleken“.

4. verandert hij dikwijls van gevoelen;

5. Gaat hij om met menschen (hoe eerlijk en onbesproken zij ook anderszins mochten wezen van handel en wandel in hunne burgerlijke bedieningen) die van het gemeen gevoelen van de gereformeerde kerke in het stuk van gewonen predikdiens en leeraarsambten zoo verschillend spreken, en uit dien hoofde zich ook wel veelszins van de gewone predicatiën in Middelburg onttrokken.“

6. Dat doet hij ondanks vermaan zijner vrienden. En nu de leerpunten.

1. Over het gebed.

Het antwoord van Stroobant over de noodzakelijkheid van het gebed is goed, zeggen de gedeputeerden, maar Van Hattum was ook bereid den ganschen Catechismus te onderteekenen. Bovendien sluit het antwoord van den Catechismus, door Stroobant aangehaald, „dat God zijn genade en Heiligen Geest niemand anders geeft dan alleen aan die Hem met hartelijke zuchten daarom hielden, het volgende uit:

a. het gevoelen, dat meer menschen zullen zalig worden dan verloren gaan, want hoe weinigen zijn er, die God met hartelijk zuchten, zonder ophouden daarom bidden; b. het gevoelen van Stroobant zelven, dat het gebed geen bedelaarsceich is; c. het doen van Stroobant en de Antinomianen, te spotten n.l. met dat zuchten en steenen der teere Christenen,

Want art. 15 der confessie leert, dat onze verdorvenheid, die hij God door zijne genade en barmhartigheid vergeven wordt, nochtans de geloovigen dikwijls moet doen zuchten. Ziet wat Calvijn tegen zulke Libertijnen zegt Cap. 18: 2: Indien zij (de Antinomianen) iemand door gewetenswroeging van het kwade afschrikten zien, zeggen zij: „Adam, ziet gij nog niets? De oude mensch is in u niet gekruisigd.“ Indien zij zien, dat iemand Gods oordeel vrees, zeggen zij: „Hebt gij nog den smaak van den appel? Wacht u, dat dit brok u niet veratke!“ en Rutheford, verhalende dezelfde spottentrijnen der Antinomianen, bevestigt dit.

Dat noemen zij eene wettische en vleeschelijke daad, voortspruitende uit ongelooft enz.

d. den omgang met zijn vriend Ds. Verschoor.

Van de tweede vraag: „Zijn er ook andere soorten van gebeden noodzakelijk, behalve dankzegging en verheerlijking Gods?“ achten de afgevaardigden het antwoord door Stroobant gegeven, ook goed, mits hij dan ook niet anders spreke.

De derde vraag, of het noodig is onder het N. V. tot God met verootmoediging te naderen, is, volgens de afgevaardigden wel door Ds. Stroobant juist beantwoord, maar hoe is dit antwoord te rijmen met zijne bewering, dat het gebed geen bedelaarsceich is, maar een eisch van hetgeen wij door den geloofde aangenomen hebben en door de hope verwachten? Of het gebed om vergeving na het volbrachte werk van Christus, nog noodig is, heeft Stroobant met „ja“ beantwoord. Maar dat gaat in tegen

DRUKKERIJ
BROUAM.

SKERK.

Dinsdag,
van 8-9
ten, waarbij
na voorgeaan.
D).